

Juozas Prunskis

B-408

15

**LIETUVOJE SUŠAUDYTŲ
KUNIGŲ**

**ST. ANTHONY'S PARISH
CICERO, ILL.**

*Fr. Kazys Pankus, M. D.
10222 Buena Vista Drive
Chicago, Illinois, U.S.A.*

CHICAGO, ILL.

1942 m.

15 LIETUVOJ NUŽUDYT KUNIG

Visa širdimi brangindami laisvą Amerikos šalį, visomis jomis gomis paremdami Amerikos ir demokratijos kovą dėl teisingumo ir laisvės pasaulyje, mes drauge prisimename ir pavergtą Lietuvą, iš kur mes ar mes tave atjau. Dabar tenai šeimininkauja kieti okupantai vokiečiai-naciai. Renkame žinias apie naci žiaurumus Lietuvoje, ir jas skelbsime visam pasauliui. Tuo gi tarpu jau turime pilnesnius žinią apie pirmą okupantų žiaurų darbus. Mes gavome raštu surašytus pranešimus J. E. Vyskupo Brizgio ir kun. A. Biliūno apie tai, kad Lietuvos kunigai turėjo iškentėti nuo raudonųjų. Pati Rusija gali būti mums prietelinga šalis, patys rusai gali būti ir labai geri žmonės, bet mes atvirai pasisakome prieš komunizmo prievartą, kaip mes pasmerkiame prievartą ir naci bei fašistų. Lietuvoje nužudyta penkiolika kunigų. Jų kraujas vaident si mes akyse ir į dvasios draskytą mūsų šalinį, jei mes nusiųptume į šventą gyvasties auką — į kančias ir mirtį dėl Dievo ir Lietuvos. Mes gerai suprantame, kokią audrą pradės kelti anbudeli advokatai, kuri atsiranda ir besinaudojančią laisvosios Amerikos vaišingumu-komuninternu šešiolika šios šviesios laisvos šalyje. Tai mes pasakome tiesiai ir atvirai: niekas mūsų neatbaidys — nei žodžiai, nei kulkos, nei pati mirtis — nuo skelbimo šventą Dievo ir tavyne su meilės tiesa, nuo garsinimo to, katrie mir už šiuos idealus, nes ir mes patys esame pasiryžę tų idealų tanybai skirti gyvenimui, o jei reikės — sutikti ir mirti.

Kun. Valentinas Balius

Jis buvo tik trysdešimts šešeri metai. Gimė 1905 m. gegužės mėn. 5 dieną. Kunigu šventintas 1935 metų birželio 15 dieną. Jisai buvo Kaišėdorių vyskupijos, o tenai buvo jau iamas kunigų trūkumas, taigi greit buvo paskirtas administratoriumi Pūsnyje, ši parapija turi apie 2200 gyventojų, priklauso prie Giedraių de-

kanato. Jisai yra medin bažnyčia, pastatyta rūpesiu parapijiečių ir kunigų Jurkūno bei Želnio. Gyventojai daugiausia dzikai, žem daugiau priemiesio. Atkeltas ionai eiti klebono pareigoms, kun. Balius pasireiškė kaip energingas, drąsus žmogus. Jisai pats savo rankomis

jau baig tvarkyti Pusk s bažny ios ir šventoriaus re-
monto darbus. Apie jo paskutines gyvenimo valandas
gavome šitok pranešim :

— Besitraukiant raudon jai armijai jisai met s
darbus drauge su broliu išsikas nuošalioje vietoje
sl ptuv ir lauk pra žiant karo baisenyb ms. Ta iau
nedora akis net iš vieškeliu juos pasteb jo. Tuojuo buvo
pulta ant beginkli žmoni ir visi tapo žiauraus teroro
aukomis. Visi buv sl ptuv je buvo bolševik kareivi
žiauriai sušaudyti. Tas vyko 1941 met birželio 27 dien .

2. Kun. Vaclovas Balsys.

Gim s jisai buvo 1905 m.
rugp. 4 dien . Kunigu šventin-
tas 1928 met rugp. 15 d. Jisai
buvo Vilkaviškio diecezijos,
paskutiniu metu buvo paskir-
tas klebonu Lankeliški para-
pij . Tai jau sena parapij ,
steigta net 1612 metais. Gy-
ventoj parapijoj yra apie
2600. Jisai, drauge su kunigais

Petrik ir Dabrila buvo raudon j žv rišku b du kan-
kinti ir nužudyti 1941 m. birželio 22 d. apie 10 valand ,
J k nai labai subadyti ir sužaloti. Kaip jau buvo pas-
kelbta “Drauge” Nr. 241, 1941 m. spali 15 d., j kak-
tose ir kr tin se rasta išdeginti kryžiai, jiems dar gyviems
buvo išpl štai viduriai ir net kai kurie prikryžuoti.

3. Kun. Jonas Daug la.

Jaunas dz kelis. Jisai buvo
gim s 1909 metais vasario m n.
21 d. Atsimenu j labai gerai
iš Kauno seminarijos, kur drau-
ge mokinom s kelerius metus.
Jisai buvo linksmas ir nuošir-
daus b do. R pinosi gerai pasi-
ruošti religiniam darbui ir vei-
kimui su daugijomis. Jisai
buvo Kaišiadori vyskupijos.
ia gi d l kunig tr kumo jau-

ni buvo skiriami klebonais. Taigi ir kun. Jonas Daugla, nors dar jaunutis, buvo paskirtas administratoriumi, galv liau ir klebonu Stirnius. Tai nauja parapija, steigta tik 1922 metais. Neveltui ir jos vardas — Stirniai; ji buvo tarp mišk, medžiotoj pam gta vieta, ia net stirn b dav . Bet kunigui Jonui ne tas r p jo. Jisai, stat nauj bažny i , rinko aukas, tam buvo net ir specialius paveiksl lius išspausdin s. Bažny i pastat greit, mok jo su žmon mis dirbti. Jis buvo uolus kunigas. Neveltui jisai ir savo primicijos paveiksl lin buvo raš s:

— Viešpatie Dieve, vesk mane maldos darbo ir artimo meil s keliu”

Jo primicija, buvo 1937 metais ir jis primicijos paveiksl lyje taip gražiai toliau raš :

— Prisiminti šviesajam gyvenimo akimirksniui, kada aš, kun. Jonas Daugla su virpan ia siela Šventerio bažny ioje 1937 metais birž. 20 dien pirm kart kopiau Viešpaties altori aukoti nekruvinos aukos. Pasimelskite broliai, kad kitiems skelbdamas Evangelij pats nepasidary iau peiktinas. ...”

Ir jo primicij malda išsipild . Jis niekad nepasidar peiktinas — jisai liko kankiniu. Jau visai besitrauki bolševikai, kaip mums iš Lietuvos praneša kun. Bilinas, “gr žo Stirnes atgal, nesi prisimin , kad ia dar es s kunigas. Sugr ž tuojau sugrieb klebon ir sušaud ”.

4. Kun. Dr. Justinas Dabrila.

Jisai buvo tiek Lietuvoje žinomas žmogus, kad net Lietuvos Enciklopedijoje randame apie j posmel , kuriame sutrauktos šios žinios:

— Gim s 1905 metais kovo 15 dien Našiški vienkiemyje, Vilkaviškio vals . ir apsr., kunigas, pedagoginio kino iniciatorius Lietuvoje.

Prad jo mokyti rus mokykloje, vid. moksl iš jo Marijampol s ir Vilkaviškio gimn. ligi 1920 m.; 1920-1926 metais mok si Vilkaviškio dvas.

seminarijoje; šventintas kunigu 1928 met. kovo 20 d. 1927-1928 metais studijavo Vyt. Did. Universitete Teol.-Filosofijos fakultete ir gijo diplomą; 1929 metais mokėsi pas jį zuitas Silezijoje, 1930 m. Valkenburge studijavo filozofiją, toliau jį zuit universitete Romoje Gregorianum, sigijo filos. daktaro laipsnį; ir ten pat 1934 m. sigijo teol. licenciato laipsnį iš jį zuit pasitraukė dėl ligos, žadėta nebuvo padaryti. Nuo 1935 m. rugs. 1 dienos Vilkaviškio gimnazijos kapelionas, nuo 1936 m. sausio 1 d. drauge ir Vilkaviškio dvasios semin. profesorius. 1935 metais prie Katalikų Veikimo centro steigė pedagoginį kino teatrą. 1935 metais išleido 55 filmus nejudamas su tatinkamomis paskaitomis. 1936 metais tarp kitų parengė M. K. Iurlionies filmą iš 90 paveikslų, kuriems paaiškinimus parašė Iurlionies broliu. Pedagoginio kino ir kitais klausimais rašė "Tiesos Kely", "XX Amžiuje" ir tt. 1936 metais išspausdino dainų rinkinį "Vai, kokie dainos."

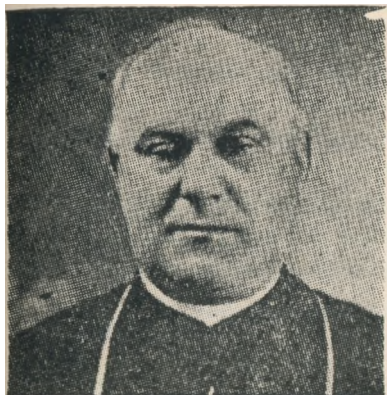
Prie to dar reikia pridėti, kad jisai buvo tiek geros, pasišventusios dvasios, kad buvo parinktas Vilkaviškio seminarijos dvasios vadu. Be to, vertinant jo menišką supratimą, jisai buvo pakviestas specialiai Vilkaviškio Vyskupijos meno komisijai, kuri duoda nurodymus klebonams norintiems statyti bažnyčias ar vykdyti kitus bažnytinio meno darbus. Jo paruošta dainų knygelė turėjo tokį pasisekimą, kad per vieną mėnesį buvo išpirkta tūkstantis knygelė. Per porą metų iš jo net keturios laidos. Apie dainas jisai rašo knygelės žangoje:

— Liaudies dainose jaučiama visa tautos siela, kuri mus visus jungia vien bendrą šeimą. . . . Jauni moksleiviai per atostogas susirenka pasidžiaugti nuveiktais darbais ir kurti naują planą ateiviams. Tokiais atvejais daina yra geriausias žadintojas. . . . Nors kartais ir grįst veikimui pavojai bei sunkumai —, daina stengs iš naujo sukelti jaunimo entuziazmą ir pasiaukojimą kilniems idealams. Visas jaunimas tiki, kad daina yra jo didžiausias gyvenimo draugas."

Matydavau jį dažnai Kaune — malonų, mandagų, bet visada daugybės reikalų užimtą ir besikubantį, ir dabar taip širdį spaudžia prisiminus, kad 1941 metų birželio 22 dieną apie 10 valandų jisai buvo Rudavonų miške taip žiauriai bolševikų nužudytas. Kaip prane-

šime iš Lietuvos sakoma (Ži r. "Draugas" 1941 m. Nr. 241), juos tris kunigus "nukryžavo, kaktose ir kr tin se išdegino kryžius ir dar gyviems išpl š vidurius."

O jis buvo jaunas, gražus, gabus, aukšto miokslo ir taip myl jo Lietuvos žmones. . . .

5. Kanauninkas Vaclovas Dambrauskas

Telši vyskupijos garb s kanauninkas Vaclovas Dambrauskas buvo gim s 1879 metais rugs - jo 9 dien . Amerikoje, netoli ikagos gyvena jo brolio žmona, Elena Dambrauskien kuri apie t kankin papasakojo šitokias žinias:

— Jo t vai buvo neturtintingi, nuomavo žem . Motina kit kart net pasisl pdama nuo vyro veždavo maist jaunam s nui Vaclovui, kurs mokinosi. T vas nelabai nor jo leisti moksl — nebuvo iš ko. Kartais jam pad davo gimins iš Amerikos, ypa kai buvo seminarijoje. Kunigu buvo šventintas 1910 m. birželio m nesyje. Jau b damas kunigu atvažiuodavo t višk n, b davo malonus, šnekus su žmon mis. V liau buvo paskirtas klebonu Kurš nuose, ia jis mok davo prie vis prieti. Ži r k, kitas suvis nuo bažny ios atšal s, o jisai b davo aplankys, pasikalb s ir palieka jo draugu. Šeimininkei buvo pasakyta, jei ateis neturtingas žmogus, neišleisti jo nevalgiusio. Nekart buvo galima matyti vargšus bepietaujan ius klebonijoje."

Jos dukt apie, savo d d klebon Dambrausk pasakojo :

— Pas bolševik nužudyt d d kunig gyvenau daugiau dvej met . Buvau, kai jis Kurš nuose stat bažny i . Vis laik užimtas. Daug r pes i . Parapija neturtinga, o statybai reik jo pinig Jisai aplankydavo ligonis, net ir tuos, kurie atšal nuo tik jimo, kurie iš karto su juo n kalb ti nenor davo, bet paskiau dažnai jie atlikdavo išpažinti, gr ždavo prie bažny ios. Per

vis vasar pas j vieš davo po keturis penkis klierikus, ypa kurie buvo vargingi iš nam . Kitiems jisai ir sutonus nupirkdavo. Kol bažny ia nebuvo pastatyta, paldos vyko tokioje medin je pastog je. Žiem ia b davo šalta, kaip daržin je. Neturtingieji, kurie netur davo kur d tis, užeidavo sušilti klebonij , ia j visada b davo pilna, kiti ir piet ia gaudavo. Geras b davo. Verkiu labai, kai sužinojau apie jo mirt . . .”

Matyt, kad jis buvo uolus kunigas, jei vyskupas j paaukštino, suteikdamas kanauninko titul .

Neturime smulkmen , kaip j bolševikai nukankino. Patikrintas pranešimas iš Lietuvos sako tik tiek:

— Dambrauskas Vaclovas, Kurš n klebonas, gim. 1879 metais. Labai žiauriu b du nužudytas.”

6. Kun. Andrius Juknevi ius.

Kas gal jo tik ti, kad raudonieji žudyt šešiasdešimties met sen kunig . O vis d l to taip vyko su Merkin s klebonu ir dekanu kun. Andriumi Juknevi iumi, kurs buvo gim s 1882 met birželio 2 dien , šiemet b t su jusi jo 35 met kunigyst s sukaktis, nes jisai buvo šventintas 1907 birželio m n. 21 dien . Apie jo

mirt gautas šitoksai pranešimas :

Kun. A. Juknevičius

— Kelet dien prieš karo (rus — vokie i) pradži atvyk s Kaišedori vyskupij atsitiktinai liko ia pavaduoti vietos klebon . Tre i karo veiksm dien sovietams apšaudžius iš artilerijos pab kl katedros bokšt , staiga prasid jo civilini gyventoj tardymai, kas šaud bokšt . Dekanas Juknevi ius drauge su vikaru ir kitais klebonijos

asmenimis buvo surastas šalia klebonijos esan ioje sl p - tuv je ir, net nedavus jam apsirengti, nuvestas karo komendant r . Kunig sl pimosi viet nurod vietos komunistai, kuri vienas keliolik minu i prieš su - mim buvo už j s “pasikalb ti” pas vikar . Kaip paaišk jo iš kit drauge suimt j su jais asmen , tardant

buvo vairiais b dais spiriama prisipažinti, kas šaud s iš katedros bokšto j kariuomenes dalinius (nors ia niekas nebuvo paleid s n vieno š vio) ir kas, šaud juos prie stoties. vairiai buvo g s dinama ir gr sinama, taiau jokios kalt s nesurasta. Po vairi gr sinim apie 24 valand (12 val. nakties) dviej kareivi dekanas buvo išvežtas iš karo komendant ros nežinoma kryptimi. Tik po penki dien buvo surastas jo lavonas apie vien maili nuo Kaišedori miestelio, miške. Rasti poros kulk sužalojimai; be to, veidas buvo apipiltas benzinu ir padegtas, kad sunkiau b t atpažinti lavonas, nes netoliese buvo keletas kit lavon .

Tas pats likimas lauk ir vikaro; jis taip pat buvo nuvestas kita kryptimi mišk sušaudyti, taiau šiam pavyko laimingai mirties išvengti.

Tasai šešt dešimt met bebaigi s lietuvis kunigas bolševik buvo sušaudytas 1941 m. birželio 24 dien .

7. Kun. Matas Lajauskas.

Kad ir kaip šiurpi mums atrodo kun. Juknevi iaus mirtis, bet dar baisesn sp d daro žinia, kad bolševik buvo nužudytas net septyni dešimt met senelis, sergantis kunigas Matas Lajauskas. Jisai buvo gim s 1872 metais. Kunigu šventintas 1897 met bal. 12 dien . Pasirodžius jo gražiems sugeb jimams dirbti su žmon mis, buvo paskirtas Mal t parapijos (5600 katalik) klebonu ir tos apylink s dekanu. Mal t parapija s teigta Vilniaus vyskup ir bažny i ionai pastat vysk. Bžostovskis.

Kun. Lajauskas yra mok sis Vilniaus kunig seminarijoje, drauge su kun. A. Deksniu (jubiliatu). Apie savo mokslo draug kun. Deksnys pasakojo:

— Jisai buvo gabus, d l to tur jo progos pagilinti savo mokslus Petrapilio dvasin je akademijoje. Kai kur laik buvo Vilniaus seminarijos profesoriumi, šiaip jau jis nebuvo iš turtingos gimin s. Jo brolis — kalviu Želvoje. Paskutiniu metu jisai atrod susen s, pavarg s.”

Savo gyvenimo paskutin se dienose jisai visiškai buvo ligonis. Bolševikai nepasigail jo n šio jau lovoje gulin io kunigo senelio gyvyb s:

— V l vakar sibrov klebonij prad jo joje šeimininkauti. sibrov sergan io kunigo miegam j, reikalavo pranešti, kur randasi jaunasis kunigas vikaras. Taiau to niekas esan i klebonijoje nežinojo, nes šis buvo pasisl p s. Tada pareikalavo keltis iš lovos ligoniui

ir vykti su jais. sisodin sunkvežim nusivež . Po keli dien buvo surastas apie 2 mailios (3 km.) nuo Mal t miestelio dekanas lavonas, žiauriai gr stas purvyn baloje. . .”

Tasai kankinys mir 1941 m. birželio 27 dien .

8. Kun. Jonas Navickis.

Telš vyskupijos kapitulos kanauninkas Jonas Navickis buvo gim s 1864 met bal. 19 dien . Kunigu šventintas buvo 1887 met rugp. 15 dien . Gailima suprasti jo atsida- vim Lietuvos žmon ms ir Bažny ios darbui, kad vyskupas j paskyr ne tik didel s Vieکشni para-

pijos klebonu, ne tik apylink s dekanu, bet ir kapitulos kanauninku. Vieکشni parapija paskutiniu metu tur jo apie 11 t kstan i parapijie i . Bažny ia ionai pirmoji buvo pastatyta 1620 metais dar karaliaus Vladislovo III. V liau, 1854 metais v l pastat parapijie iai nauj bažny i , kuri buvo pašventinta garsiojo Lietuvos šviet jo vyskupo Valan iaus.

Gaila, neturime joki smulkesni žini apie kan. Novickio nužudym , tiktai jo vardas trauktas tarp t , kurie žuvo nuo komuniztiškos rankos. Bet ar gi nedaug pasako, jau tas, kad jisai buvo nukankintas tokiame amžiuje — jis gi jau buvo bebaigi s aštunt met dešimt . .

9. Kunigas Jonas Petrika.

Gim s 1885 met bal. 13 dien . Kunigu šventintas 1908 met bal. 1 dien . Paskutiniu metu prieš okupacij jisai buvo gimnazijos kapelionu Marijampol je. Worcester y gyvena jo mokin Virginia Bartuškait kuri atsiliepdama mano užklausim taip rašo:

— Jisai buvo Rygiški Jono Gimnazijos kapelionas

ligi 1940 met , bet komunistams užgrobus Lietuv jisai tur jo nuo pareig , atsitraukti, nes bolševikai visus kape- lionus atleido iš j pareig . Prieš išvažiuodama dar atsiveikinau su juo. Tada dar jis gyveno kunig seneli name Petro Kriau i no gatv je. Kaip m s kapelionas jisai buvo geras, linksmaus b do. Aš jo niekad neužmir- šiu savo maldoje ir Šv. Mišias už j užprašiau.”

Netek s darbo mokykloje jisai paskutiniu laiku vi- karavo Lankeliškiuose. Bolševikai j nužud 1941 m. birželio 22 dien apie 10 val. Rudavon s miškelyje, drau- ge su kitais dviem min tais kunigais, apie kuriuos spau- doje skait me t baisi j žini :

— Nukryžavo, kaktose ir kr tin se išdegino kryžius ir dar gyviems išpl š vidurius. . . .

10. Kun. Povilas Racevi ius.

Kai linksmai šneku iuo- damas su Povilu Racevi iumi vaikš iodavau Kauno kunig seminarijos sodnelyje, kai vie- name suole s d davau su juo klierik susirinkimuose, kai viename valgomajame kas- dien vaišindavom s ži r - dami, kaip Nemuno ir Neries santakoje raudona saul sk s- ta, niekad, niekad nepaminau, kad aš ia Amerikoje apie j sušaudyt rašyti tur siu. Gim s jisai buvo 1908 m. gruodžio 15 d. Baig Kauno kunig seminarij ir buvo šventintas kunigu 1933 m. bal. 1 dien . Jau seminari- joje pasižym jo savo gabumais, šalia visiems klierikams privalom paskait , jisai dar specialiai gilinosi bažny- tini teisi moksle. Atsimenu jo puik straipsn “Ryte” apie popiežiaus reikalavimus pagerinti darbininkijos pa- d ti—Enciklika “Quadragesimo Anno.”

Paskutinis jo paskyrimas buvo 1938 metais — kape- lionu Joniškio gimnazij . Ir j komunistai ištr m iš mokyklos, tada jisai buvo vyskupo paskirtas už vikar toje pa ioje Joniškio parapijoje. Karui prasid jus jisai tur jo slapstyti, ta iau buvo pasteb tas vieno komunis- tuojan io mokytojo. Tas min t kunig nurod b gan-

tiems bolševikams, šie kunig Povil nusivež mišk netoli Kriuk miestelio ir ten sušaud. Taip nustojo plakusi viena jauna, Diev ir žmones myl jusi širdis.

11. Kunigas Stankevi ius.

Tai Vilniaus krašto kunigas, sušaudytas Skoruliuose drauge su kitais dviem kunigais: V g le ir Vitkevi iumi. Neturime joki žini apie j. Tiesa Vilniuje buvo garsus kunigas Stankevi ius, žinomas rink jas istorini senov s liekan , bet neatrodo, kad tai b t tas pats, nes m s lietuviškiems laikraš iams iš Romos si stame(1941 m. spali m n. 9 dien) pranešime sakoma, kad tasai bolševik Skoruliuose nužudytas kunigas buvo tik k ne-senai šventintas.

12. Kun. Benediktas Šveikauskas.

Kai buvau Kupiškyje vikaru, pas mano klebon kun. Stanislov Baltrim , kurs dabar išvežtas Rusij , atvažiudavo jo mokslo draugas kun. Benediktas Šveikauskas. Jisai buvo tiek suvargusios sveikatos, kad negal jo jokioje parapijoje užimti atsakan ios vietos. Jo nervai buvo taip nusilp , kad jisai negal davo dalinti komunijos jam vis rodydavosi, kad jis paslys, parvirs ir išbarstys šven iaus . Senumo jis nebuvo taip labai senas - gim s 1884 m. kovo 21 d., kunigu šventintas 1912 m. birž. 12d. Negal damas kit pareig eiti, buvo vyskupo paskirtas Rokiškio altarij .

1941 metais birželio 26 dien apie 15-16 val. (3 ar 4 val. po piet) at jusios moterys, j pavard s nežinomos, o su jomis du komunistai ir nuved kun. Šveikausk

NKVD (Narodnyj Komisariat Vnutrenich Diel — bolševik policijos) b stin ir ten j nužud š vi galv . Bolševikams pab gus, rastas viename kambaryje kraujo klane.

13. Kun. Jonas Tutinas.

Gim s 1897 metais rugp. 11d. jis jau Didžiojo karo metu buvo rus kariuomen s dalyvis ir kov si Turkijoje ties Trapezundu; bet v liau stojo seminarij ir 1928 metais kovo 24 dien buvo šventintas kunigu. Apie baisi jo gyvenimo pabaig leiskime kalb ti kun. A. Bili nui, kuris t visk suraš :

— Kuklus ir niekam nieko blogo nepadar s, net neman , kad kas nors jam gal t link ti k nors blogo, tod l, dar artim j patartas, ramiai karo veiksm metu s d jo savo namuose, bet.... dvieju komunist lydimi

at jo bolševik kariai klebonij, kur ir surado klebon drauge su kitais bažnyios tarnais. Visiems buvo sakyta eiti drauge su bolševikais. Keliems, j tarpe ir klebonui, pavyko pasislėpti kieme nuo bolševikų; vieni nuėjo toliau, o klebonas nuėjo už savo pirties ir atsigul pievoje. Bolševikai su drauge esančiais komunistais vis pirma sušaudė kieme vargonininką su žmona, o vėliau pradėjo ieškoti kitų pasislėpusių. Suradęs kleboną prie pirties, peršovė galvą ir keliais durklėmis giais subadė krutinę. Parapijiečiai vėliau rado savo kleboną lavoną prie pirties gulint su perverta ant krutinės sužadta ranka ir baisiai vis sužalotą.

Taip žuvo tas, kurs niekam nieko nebuvo padaręs blogo. Tai buvo taurus lietuvis ir kunigas. Jis lenkų administracijos organu persekiojamas už lietuviškumą buvo išstremtas iš Vilniaus krašto ir turėjo apleisti Vilniaus lietuvių, pereidamas dirbti Kaišiadorių vyskupiją.”

14. Kun. Balys Vėgėlis.

Kai J. E. vysk. T. Matulionis 1936 metais konsekrovė naują Vėprių bažnyčią, jisai turbūt, nepamanė, kad po penketo metų jos klebonas bus kankinys. Kun. Balys Vėgėlis buvo gimęs 1880 m. rugsėjo 1 d., kunigu šventintas 1904 metais lapkričio 7 d. Vėpriuose klebonavo jau nuo 1927 metų. Parapijiai nemaža—netoli trijų kilometrų atstumu parapijon. Turėjo ir sau padėjėjų, vikarų.

Nežinia kokių būdų jisai buvo nuvykęs Skorulius kaip tik tuo metu, kai prasidėjo rusų—vokiečių karas. Ioniai bolševikai, kaltindami būk kažkas šovusių iš bažnyčios bokšto, sušaudė jį drauge su kunigu Stankevičiumi ir Vitkevičiumi.

15. Kun. Pranas Vitkevičius.

Kas važiuo kada plentų iš Kauno Zarasus, pravažiuoja Jonavos aukšto tilto, nuo pylimo, beabejo, mat išsidriekus Skorulių miestelį. Jisai tik už koki keturi myli (6 km.) nuo Jonavos. Pavadinatas jisai, greičiausiai, nuo Skorulskio kurs dar 1522 metais į pastatė mūrinę bažnyčią. Parapijiai

ia apie tris t kstan ius. Klebanavo - Pranciškus Vitkevi ius. Gim s 1877m. spalio m nesio 9 d. Kunigu šventintas 1901 met gruodžio 16 dien . Kad ir žmon s neperturtingiausi, jam visko užteko ir jisai ia išbuvo klebonu septyneris metus. Bet at ž karo v sulas ir jisai, drauge su kun. V g l ir Stankevi iumi, buvo besitraukian i bolševik sušaudyti. Ar jisai pagalvojo kada, kad savo 40 met kunigyst s jubiliej jisai šv s ne g l mis apkaišytas, o papl d s savo paties kraujo klane. . . .

Teb nie lengva jiems Lietuvos žemel .

Prisiminus tuos 15 lietuvi kunig —kankini , m s akyse stovi jie su subadytomis kr tin mis, kiti nukryžuoti, su išplautais kryžiai kaktoje ir krutin j , kiti—su juodan anglin apdegintais veidais. Palyd dami juos amžinyb n, mes nešaukiame keršto, mes geriau drauge su nukryžuotuoju m s Mokytoju meldžiame:

— T ve, atleisk jiems. . . . Tegu kankini kraujas nuplauna nuo j k nkintoj ir nuo kit tos minties žmoni aki tamsi uždang , kuri neleidžia jiems dieviškos tiesos pamatyti ir tesuminkština j širdis, kad daugiau niekur ir niekad neb t dr stama lieti nekalto kraujo. .”

Teisingai sakoma—miršta tos id jos, kurios n ra tiek branginamos, kad neatsiranda žmoni , kurie už jas mirt , šie kankiniai mir išpažindami ištikimyb Dievui ir laisv t vynei, ir tos dvi didžiosios id jo nemirs niekados. Tos tiesos, kurios žmonijos istorijoje krauju užrašytos, neišdilsta iš istorijos lap niekuomet. T Lietuvos kankini atmint mes palaikysime savo širdyje. Apie juos pasakosime kart kartoms ir leisime kits kitam per rankas tuos lapus, kur j kan i valandos surašytos.

Mes pasiliecame tarytume su vizija akyse — kankini veidus supa šviesi, spinduliuojanti aureol , kuri gyv j kr tin se uždega liepsn už tuos idealus, d l kuri jie mir — kovoti, pasišv sti, o jei reik s ir numirti.

ST. ANTHONY'S PARISH
CICERO, ILL.

KAINA
30 Lt - ct